

in Rubric eod. tit. in 6. Quinto infertur, bene dixisse Corneum in d. l. si non speciali, ut refert Marcus Antonius in d. s. ex imperfecto, nu. 23, quod Princeps potest facere, ne aditione queratur hereditas, vel ne heredes representent defunctum, & tandem omnes defunctus testamenti tollere, quia ista omnia sunt induta de iure ciuili.

69 Et comprobatur t̄ hęc illatio ex Paul. de Castr. in l. cum heredes facti sumus ff. de acquir. possess. ex eodem in l. 3. ff. de testam. & in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posthum. vbi voluit post Bart. ibi, posse Principem legitimize spurium in præiudicium venientium ab intestato, quia successio & acquisitio hereditatis, est de iure ciuili, quod Princeps tollere potest: & hęc opinio est communis secundum Curtium Iuniorum conf. 174. nu. 19. & secund. Emanuelem Costam in d. s. & quid si tantum, col. 76. nu. 175.

70 Quod t̄ procedit non solum de lata hereditate, verum adita, secundum Ias. ibi nu. 122. verum etiam post apprehensam possessionem secundum Decium in cap. qua in Ecclesiis, nu. 26. de consuet. & in cons. 498. nu. 25. & latius in cons. 698. nu. 8. ex argumento, quod de lata hereditate, & etiam adita, imo & post apprehensam possessionem, inspecta origine, hoc dominium est de iure ciuili omni respectu, quo fit, ut Princeps indistincte hoc dominium tollere possit, qui est supra omne jus positium. Sed quod possit, tollere post apprehensam possessionem, est falsum, & communiter reprobatur, ut concludit Carolus Ruynus, hanc appellans communem opinionem in d. s. & quid si tantum, in final. verbis, & ibi etiam dicit communem Lancel. Gallian. in fine, eandem dicit communem Marc. Ant. in d. s. ex imperfecto, nu. 24. quia licet modus acquirendi sit de iure ciuili iuxta communem opinionem supra dictam, dominium tamen iam quæsitum, est de iure gentium: quia ratione idem ipse censeo dicendum in hereditate iam adita aduersus Ias. quia aditione hereditatis dominium ad nos transit, sola possessio requirit apprehensionem, ut in d. l. cum heredes in princ.

71 Et Princeps t̄ non potest tollere ea, quæ sunt juris gentium, nisi cum causa legitima, ut in l. final. & ibi gloss. & doctor. Cod. si contrarius vel utilitat. public. & est communis opinio doctorum ibi secundum Marant. de ordin. iudic. 3. part. princ. numer. 4. in medio, & tenet Bartol. in proemio, ff. veteris, nu. 6. vbi soluit maximam difficultatem, & testatur communem opinionem Felin. in d. c. que in Ecclesiis, nu. 25. de consuet. & eam dicit veriorum Ioan. Oroscius in l. Princeps legibus, nu. 17. ff. de legibus, & testatur communem Antonius Gomez in l. 40. Taur. nu. 89. & constituit regulam cum ampliatione & saluentis Bernard. Diaz. de Lugo in regul. 209. incip. Dominium rei meæ, fol. 99. ad finem, & videndus est late de hoc Math. de Afflic. decisio. Neapol. 361. nu. 4. & sequitur vbi nu. 29. & 30. tenet, t̄ quod si Princeps aufert alicui rem suam ex causa, cessante illa causa, debet sibi fieri restitutio: approbatur communis opinio supradicta in l. 2. tit. 1. part. 2. in vers. otro si dezimos.

72 Et quando Princeps aufert alicui cum causa rem suam, intelligi debet soluto pretio, ut probat text. in litem si verberatum, §. 1. vers. item si forte, ff. de rei uend. ibi Modico honoris gratia possessori dato, De cuius versiculi intellectus videndus est omnino Arias Pinel. in Regr. C. de rescind. vend. in 1. part. cap. 2. nu. 14. probat etiam text. in l. 2. C. quibus ex causis serui pro præntio libertatem accipiant, & tenet et in l. fin. C. eod. tit. & est similis gloss. in l. Barbarius Philippus, verb. multo magis, ff. de offic. prætor. & hoc est approbata traditio secundum Io. Orosc. in d. l. Princeps legibus, nu. 21. Et licet gloss. in l. si totus, verb. prætare debet, ff. quemadmodum seru. amitt. dicat seruari con-

73 Et quando Princeps aufert alicui cum causa rem suam, intelligi debet soluto pretio, ut probat text. in litem si verberatum, §. 1. vers. item si forte, ff. de rei uend. ibi Modico honoris gratia possessori dato, De cuius versiculi intellectus videndus est omnino Arias Pinel. in Regr. C. de rescind. vend. in 1. part. cap. 2. nu. 14. probat etiam text. in l. 2. C. quibus ex causis serui pro præntio libertatem accipiant, & tenet et in l. fin. C. eod. tit. & est similis gloss. in l. Barbarius Philippus, verb. multo magis, ff. de offic. prætor. & hoc est approbata traditio secundum Io. Orosc. in d. l. Princeps legibus, nu. 21. Et licet gloss. in l. si totus, verb. prætare debet, ff. quemadmodum seru. amitt. dicat seruari con-

trarium: tamen hęc opinio communis gl. approbata est in d. l. 2. tit. 1. part. 2. in vers. Et si per auentura, vbi dicitur, que le deus dar buen cambio, que vala tanto, o ma, de quisa que el sinque pagado a vista de homes buenos, & in l. 3. tit. 18. part. 3. quare merito opinionem gl. iure Regio approbatam dixit dominus meus don Ant. in l. per azrum, num. 14. C. de seruit. & ag. Quod t̄ procedit, 74

etiam causa, ob quam aufertur res alicui, sic iustissima, ut colligitur ex gl. in d. l. Barbarius, & tradit plures allegans Arias Pinel. vbi supra, circa quarum legum & communis opinionis limitationem videndi sunt Io. Orosc. vbi supra, & Greg. Lop. in dictis legib. & Ang. in d. litem si verberatum, §. 1. & Petr. Duen. in reg. 43. fall. 5. & idem Greg. Lop. in l. 53. tit. 5. part. 5. in gl. El Rey.

75 Ergo cum hęc ita se habeant non poterit quidem Princeps legitimize spurium in præiudicium venientium ab intestato qui iam adierunt hereditatem, & per aditionem effecti sunt jam domini, cū huiusmodi dominium sit de iure gentium, postquam est acquisitum, ut in l. hoc iure, ff. de inst. & iur. & dato, quod ex causa legitima id possit, iuxta supradicta, intelligi debet soluto bono cambio, iuxta suprad. communem opinionem glossarū & legum. Pro quo etiam bene facit gl. illa 76

dicemus in l. s. veteris, gl. 4. at post aditam, ff. de acquir. possess. que habet & probat, quod hereditas postquam est adita, amplius non dicitur hereditas, sed propriū patrimonium heredis: Pro quo est text. melior juris in §. 1. Instit. de hered. qual. & different. Ergo minime poterit Princeps in præiudicium juris & dominij quæsitū heredi per aditionem spurii legitimize, & ideo residueo in hac opinione cōtra Ias. & si qui alij sequaces, saluo meliori iudicio. * Quæ mea sententia est etiam communis, ut resoluimus in repetitione §. 1. tit. nu. 19. de hered. qual. & differ. Quinimo verius est, Principē sine causa publica non posse derogare iuri, etiam querendo, vocatorum ad successorem majoratus, post acceptationem saltem primi vocati, quia nomine totius familie videtur facta, ut probat D. Molin. lib. 4. de Hispan. primog. c. 2. nu. 75. vers. in secund. cas.

Non enim rescindi debet testamentū iure factum auctoritate Regij rescripti, si heres sit capax, l. test. C. de testam. l. si donationem, C. de reuoc. donat. melior text. iuncta gl. verb. formam, in auct. de nuptijs, §. disponat, collat. 4. & in terminis ita tenet Paul. de Cast. cons. 164. incip. In causa maioratus Hispan. nu. 5. lib. 2. & latissime probat Didac. Couar. lib. 3. variar. resolut. cap. 6. nu. 5. cum sequentibus. Estque communis sententia secund. Mench. de successorum creatione, §. 1. nu. 29. vbi plures allegat: probat etiam latissime Burgos de Paz in proem. l. Taur. nu. 327. & plurimos referens D. Molin. lib. 1. de Hispan. primog. cap. 8. nu. 31. vbi quod nedum procedit in majoratu absque Principis facultate instituto: sed etiam in eo, qui virtute Regiæ facultatis conditus est. Quod latius idem probat lib. 4. c. 3. nu. 10. in vers. sed his non obstantibus, cum nu. sequent. Bandem communem sequitur idem Molin. lib. 3. cap. 1. nu. 11. cum segg. iuncto nu. 20. cum sequent. & latissime Pelaez de maiorat. 1. p. inisio. 55. cum sequent. Quod autem idem Molin. lib. 1. cap. 8. nu. 34. in contrarium simpliciter dixisse videtur, intelligendum esse oportet, quando Regia facultas ex causa publica fuit concessa, iuxta resolutionem ejusdem auctoris: & soluto bono cambio, ut diximus supra numero septuagesimo tertio, & 74. & tenet Molin. vbi supra.

76 Sexto, ex t̄ supra dicta communi opinione inferitur merito testamentum, in quo solemnia deficiunt, pro non facto haberi, ut in l. hoc consultiissima, in fi. princ. Cod. de testamentis, & in §. ex eodem, Instit. quibus modis testament. infirm. & in l. subemus, Cod. de testament. & in l. si ve-

77

si veritas, C. de fideicom. quæ iura manifeste probant, testamentum esse de iure ciuili, ut notat per eadem iura Petrus Paulus Parisiens. cons. 19. lib. 3. col. 2. & Dominicus de Soto de iustitia & iure, lib. 4. quæst. 5. artic. 3. col. 4. probans ex eis, idem esse in conscientia, quod in foro contentioso. Ex quo t̄ dicit Bald. in l. cum quis, C. de iur. & fact. ignor. col. 4. ex testamento minus solemniter non oriri obligationem ciuilem, neque naturalem, quia totum hoc, quod est testamentum, pendet a iure ciuili secundum formam & eius originem: sequitur ex eodem fundamento Ias. inter dum, ff. de condit. indeb. probat etiam Petrus Loriotus de apicibus iuris, tractat. 11. cap. 22. & Couar. in cap. cum esset, nu. 10. extra de testam. vbi ex hoc multo inferit. De quo articulo, an scilicet vlla obligatio naturalis oriatur ex testamento minus solemniter, dicemus nos latius infra in hac repetitione, nu. 457. & sequent.

78 Sed contrariam opinionem in articulo principali tenet Barr. in l. inter dum, nu. 6. ff. de condit. indeb. dicens, quod facultas testandi, licet quoad formam & solemnitate sit de iure ciuili, tamen quoad originem & substantiam, est de iure gentium & naturali: idem voluit Barr. in Rubrica ff. de acquir. hered. dicens, pluribus locis sacre Scripturæ hoc probari, maxime Genes. 13. & 27. & Levit. cap. 25. ibi, Hereditario iure transmittetis ad posteros, & alibi sapissime, ut per Barb. in Rubrica, extra de testam. col. 5. & 30. & per Guilielm. Benedic. in verb. testam. el. 1. col. 2. & Fortun. Gar. lata in d. s. & quid si tantum, col. 113. nu. 288. contendens, hoc esse de iure gentium & naturali: Nam Sancti illi Patres veteris testamenti solo iure gentium naturali utebantur, probaturque etiam hoc ex Diogene Laertio lib. 5. de vitis Philosophorum, vbi refert, testamentum facisse Aristotelem, & Theophrastum, & aliquos Philosophos, qui non utebantur legibus Romanis, & in lib. 4. refert tertium testamentum Archelias, qui non habuit uxorem, neque filios, his verbis: Agrote, & corpore non recte valeo, testamentum conficere volo, ut si quid contingat inopinatum, sine tua iniuria profiscar. Licet hoc argumentum non concludat, quia Solen primus legem de testamentis condidit, ut est auctor Plutarchus in eius vita, & probat hanc opinionem Corafius in l. filium quem habentem, in princ. C. famil. heredit. cund. Traquehellus in l. si unquam, verbo libertis, nu. 89. C. de reuocand. donat. quæ solutio pro prima communi est Ioannis de Monte Sferilo præceptoris Cornei, in l. si testamentum, in princ. C. de testamentis, & hanc legem Solonis sequuti sunt isti Philosophi, & a qua lege Græcorum leges duodecim tabularum hoc sumpserunt. Nihilominus tamen hęc secunda opinio Barr. vt verior est, ita & magis communis secundum Fulgos. in d. l. ex hoc iure, ff. de iniustitia & iure, vbi Ioannes Oroscius plures allegans nu. 24. hanc dicit communem & magis communem appellat Viglius in §. sed predicta, nu. 4. Instit. de testamentis, & Corneus in dicta l. testamentum, & Barbarius in dicta Rubrica, col. 14. tamen si contendat contrarium esse verum: Hanc appellat communem Hippolytus Riminaldus, in principio, Instit. de donation. numero 184. dicens ex sententia Contrarij in l. si testamento, Cod. de impuber. & alijs, toto celo errare tenentes contrarium, apud quos late probatur hęc communis, præcipue per Menchacam vbi supra: hanc etiam opinionem simpliciter tenet nonnullos referens Antonius Gomez in l. 3. Tauri, in principio, & quod successio filiorum sit de iure naturali, tenet Paulus de Castro in l. 1. §. naturale, nu. 4. ff. de iustitia & iur. Hanc secundam opinionem dicit communem Ias. in repet. l. admonendi, numeri 71. in secund. columna, illius numeri, ff. de iureiurand. & hanc testature esse communem resolutionem

79

80

81

82

83

cum Bartol. in d. l. inter dum, Peralta in Rubrica, ff. de heredibus, institut. numero 119. ad finem, & sequentibus. Ex t̄ qua communi resolutione inferitur, ex testamento minus solemniter de iure ciuili, perfectio autem de iure gentium vel naturali, oriri naturalem obligationem, ut infra latissime dicemus Deo duce, ea nempe ratione, quia testamenti factio, quoad originem, est juris gentium, nec potuit quoad hoc iure ciuili infirmari. In tantum, t̄ quod dicat Couarru. lib. 3. variar. resolutio. cap. 6. nu. 7. non posse Principem de plenitudine suæ potestatis tollere hanc facultatem testandi hominibus sine causa, quia competit iure gentium, vbi concludit, quod ista est communis conclusio, & ad iura & rationes pro prima opinione principali supra adducta, potest responderi, ut procedant quoad formam & solemnitate, secus vero quoad originem & substantiam, ut est dictum.

Hoc articulo principali sic discussio & examinato, ulterius procedendo in materia huius legis addendum est, quod nemo præter Papam potest alterare voluntates testatorum, Clem. quia contingit, de religiosis donibus. Quæ t̄ quidem alteratio fit à Papa ex plenitudine potestatis, non vero ex potestate ordinaria, ita Bald. eleganter in l. si testamentum, C. de testam. Adde quod commutatio vltimæ voluntatis non nisi ex iusta causa & necessaria fieri debet, & prins. quam exsequatur, Episcopus tanquam delegatus sedis Apostolicæ, summarie & extrajudicialiter debet cognoscere, nihil in precibus tacita veritate, vel suggesta falsitate, fuisse narratum, ut cauetur hodie in sacro Concilio Tridentino, Sessio. 22. in decreto de reformatione, cap. 6. fol. 151. Ex quibus omnibus, quæ huc vsque dicta sunt, apparet manifestissime, quanta sit potestas testatorum in disponendo de rebus suis, quæ non obfunt conclusioni nostri textus, jam supra deductæ propter rationes decidendi, supra etiam positas & assignatas.

84

85

86

87

20 leges in suo testamento locum non habeant: text. in l. si quando, C. de inoff. testam. vbi dicitur, quod si alicui concedatur a lege, vel a Principe facultas ad testandum, intelligitur, dum tamen testetur secundum legis dispositionem.

89 Primo, text. supradicta ratione decidendi infertur, testatorem non posse facere, vt statutibus legibus alimenta praestari pro ratione facultatum, praestentur alimenta filijs suis vltra suas facultates: text. in l. z. vers. sed si pater, ff. vbi pup. educar. deb.

90 Secundo infertur, quod cum de iure praescriptum sit, vt impensa funeris fiat, attenda ratione facultatum testatoris, l. 1. §. final. ff. ad leg. Falcidiam, non poterit testator facere, ne haec lex in suo testamento locum habeat: text. in l. at si quis, §. hac actio, ff. de religio. & sumpt. funer.

91 Ex quo infertur ratio decidendi, & intellectus ad legem 13. tit. 6. lib. 5. Nova Recopilat. Regia, qua cauetur, que la cera, y Missas, y gastos del enterramiento se saquen con las otras mandas graciosas del quinto de la hacienda del testador, y no del cuerpo de la hacienda, aunque el testador mande lo contrario. Nam ratio illius est, quia testator non potest facere, quin leges in suo testamento locum non habeant, quae praecipunt funeris impensam de quinto bonorum deduci. Circa t. quam legem addendum est, quod ea tantum loquitur & procedit, quotiescunque testator habet & reliquit filios, vel alios descendentes, eorum favore, quia eis non potest praepredicare, nisi in quinto & tertio, etiam inter ipsos descendentes, vt in pluribus legibus Regijs cauetur, praecipue Tauri: secus vero erit, quando testator nullos descendentes reliquit, quia tunc cum haec ratio cesset, qua lex ipsa fundari videtur, cessare debet & ipsius l. dispositio, argum. gl. singularis in leg. 11. verbo, providentia, ff. de legit. tutor. quam esse communiter approbatam pluribus Doctoribus relatis testatur Domin. Anton. de Padilla in l. transigere, nu. 78. C. de transactio. & ita inuenio, quod in proprijs terminis dict. leg. Regiae, tenet Ant. Gom. in l. 13. Tauri, in vers. hodie, dicens, quod hodie nihil est immutatum per illam legem, non relicto filijs, vel descendentes, sed standum est iuri communi, quo cauetur, impensam funeris fieri pro modo facultatum, vt supra dictum est: Eandem quoque sententiam ad praedictam l. 13. Tauri, tenet etiam Greg. Lop. in l. 2. tit. 11. par. 1. §. 6. gl. col. 2. illius, & nouissime nos idem latius probamus lib. 2. praet. questionib. qu. 70.

92 Ca. t. quam legem addendum est, quod ea tantum loquitur & procedit, quotiescunque testator habet & reliquit filios, vel alios descendentes, eorum favore, quia eis non potest praepredicare, nisi in quinto & tertio, etiam inter ipsos descendentes, vt in pluribus legibus Regijs cauetur, praecipue Tauri: secus vero erit, quando testator nullos descendentes reliquit, quia tunc cum haec ratio cesset, qua lex ipsa fundari videtur, cessare debet & ipsius l. dispositio, argum. gl. singularis in leg. 11. verbo, providentia, ff. de legit. tutor. quam esse communiter approbatam pluribus Doctoribus relatis testatur Domin. Anton. de Padilla in l. transigere, nu. 78. C. de transactio. & ita inuenio, quod in proprijs terminis dict. leg. Regiae, tenet Ant. Gom. in l. 13. Tauri, in vers. hodie, dicens, quod hodie nihil est immutatum per illam legem, non relicto filijs, vel descendentes, sed standum est iuri communi, quo cauetur, impensam funeris fieri pro modo facultatum, vt supra dictum est: Eandem quoque sententiam ad praedictam l. 13. Tauri, tenet etiam Greg. Lop. in l. 2. tit. 11. par. 1. §. 6. gl. col. 2. illius, & nouissime nos idem latius probamus lib. 2. praet. questionib. qu. 70.

93 Ex quibus omnibus, ipse nouit vltra omnes (quos ipse vsque adhuc saltem viderim) infero, quod si testator non habeat descendentes, habeat tamen ascendentes, vel ascendentes, quod hoc casu impensa funeris deducenda erit ex tertio bonorum, in quo potest ascendentes praepredicare, illud extraneo legato, vel relinquendo, vt in l. 6. Tauri, quae hodie est l. 1. tit. 3. lib. 5. Nova Recopil. non vero de toto corpore hereditatis, licet contrarium velit & dicat testator, per d. l. 30. Tauri, attentis suis rationibus supra declaratis, quam per supradicta existimo procedere, & ampliandam fore, & in hoc casu, saluo meliori iudicio, ita tenet nouissime Ioan. à Roias in sua epitom. success. c. 9. nu. 31. & sequent. & nos ibi sup. q. 7.

94 Vltimo circa d. l. 30. Tauri, quae hodie est d. l. 13. tit. 6. lib. 5. recop. est videndum, quid iuris sit, si quintum bonorum non sufficiat ad omnia legata persoluenda: An tunc prius debeant solui legata pia, quam non pia? In quo resolutio est verissima, quod ante omnia de isto quinto deducenda est funeris impensa, vt in l. Iulianus, cum seq. & in l. pen. ff. de religio. & sumpt. funer. & in l. 12. tit. 13. p. 1. per quae iura ita tenet in terminis Ciuiliu, in d. l. 30. nu. 2. & Cour. in c. Reynal. §. 3. col. 2. de re.

stam. vbi ipse dicit, quod hoc etiam procedit, quando quintum non est sufficiens pro rota funeris impensa, nam quod deest, praefertur debitis. Adeo, quod t. secundum Ant. Gom. in d. l. 30. Tauri, impensa funeris praefertur debitis, etiam si creditores habeant pignora, vel hypothecas tacitas, vel expressas: & quod praefertur tacitis hypothecis, restatur communem opinionem esse Franciscus de Ripa in l. quatuor, nu. 8. ff. de priuileg. credit. & quod praefertur etiam habentibus expressas hypothecas, tenet Greg. Lop. in l. 30. tit. 13. p. 1. §. 6. gl. col. 2. & idem in l. 11. per legem illam, tit. 13. part. 1. in gl. deudas, & Ant. Gom. vbi supra, dicit tenere communiter Dd. hanc opinionem, & articulum hunc discutit late pro vtraque parte Ant. de Fano in tractatu de pign. in z. membro, §. partis, nu. 28. per totum, fol. 11. vbi tenet contrarium, scilicet, quod impensa funeris non praefertur creditoribus habentibus expressas hypothecas. Contrarium etiam tenet dicens communem Rip. in d. l. quatuor, nu. 8. sed primam opinionem tenet Petrus Duenna in reg. 397. in l. 7. priuileg. fol. 157. col. 1. Ipse vero licet dubius magis adhaereo secundae opinioni communi negatiuae, quod non praefertur habentibus expressas hypothecas. Primam etiam opinionem tenet Roland. à Valle conf. 14. nu. 29. lib. 1. & Rebuff. 1. tom. commentur. ad Gallic. constit. in tractatu de sentent. y. prouis. nu. 65. fol. 234. sed rematurius considerata & digesta, aliter nouissime resoluimus articulum hunc in dict. lib. 2. praet. q. 72.

95 Praefertur t. etiam funeris impensa doti, vt testatur 66 communem Ant. Gom. vbi supra, & est de mente Ciuilium ibid. in vers. sed postea quam, cum vers. sequentib. & hanc opinionem tenuit gl. singularis in l. assiduis, in princ. verb. habeant, ibi, Propter funerariam, C. qui prior in pign. hab. & vltra scribentes ibi, circa gl. illam videndus est Ripa in l. priuilegia, nu. 62. ff. de priuileg. cred. & tenuit eandem opinionem Bart. in l. 1. nu. 26. ff. solut. matrim. dum allegat l. pen. ff. de religio. allegatam per dict. gl. & licet contrarium teneat Bald. Nouell. relatus per Ant. de Fano de pign. 2. membr. §. partis, nu. 28. vbi assignat concordiam, tamen haec est communis opinio, cum illa gl. vt testatur Ant. Gom. vbi supra, quam etiam opinionem sequitur Greg. Lop. in l. 30. tit. 13. part. 1. in gl. final. pro qua opinione ipse vltra omnes allego bonum text. in l. ideoque, in d. l. sequent. ff. de religio. & sumpt. funer. vbi ista opinio probatur.

96 Imo praefertur etiam haec actio funeraria deposito facto penes defunctum, & recepto per eum, vt est bona l. 9. tit. 3. part. 5. in vers. se misino seria, & c. Sed quae dicatur funeris impensa videndi sunt de hoc Dd. in d. l. 10. Tauri, & in alijs locis ordinarijs, & latissime Rebuff. vbi sup. nu. 42. & seq. vbi quae requirantur ad hoc, vt actio funeraria competat, & in quibus sit priuilegiata, quae, quia non est nostra materia, omittenda est, vt ad nostram l. reuertamur. De alijs autem legatis pijs, & de non pijs consistentibus in quantitate deducetur pro rata excessus quinti legatorum, l. si certarum, §. si. & l. seq. ff. de test. milit. tenet Iaf. in l. si quis testamento, §. 1. nu. 2. ff. de leg. 1. Salyc. in authen. similiter, nu. 6. C. ad l. Falcid. & Greg. Lop. in l. 1. gl. 1. tit. 11. part. 6. licet Paulus d. §. 1. nu. 5. & Cifuen. in d. l. 30. Tauri, nu. 3. teneant contrarium, de quo est etiam videndus Tiraqu. de priuileg. causa pia, priuileg. 72. Si vero legata consistunt in speciebus & in genere, tunc est casus dubius, longam exigit disputationem, & ideo de eo videndus est Iaf. vbi sup. nu. 7. & 8. & Greg. Lop. vbi supra, & idem Greg. in l. 25. in gl. obligados, ad fi. tit. 13. part. 5. & Ant. Gomez. 1. Tom. c. in de leg. num. 34. vbi latissime hoc discutunt & declarant post Bart. in l. si quis seruum, §. si. ff. de leg. 2.

97 Imo praefertur etiam haec actio funeraria deposito facto penes defunctum, & recepto per eum, vt est bona l. 9. tit. 3. part. 5. in vers. se misino seria, & c. Sed quae dicatur funeris impensa videndi sunt de hoc Dd. in d. l. 10. Tauri, & in alijs locis ordinarijs, & latissime Rebuff. vbi sup. nu. 42. & seq. vbi quae requirantur ad hoc, vt actio funeraria competat, & in quibus sit priuilegiata, quae, quia non est nostra materia, omittenda est, vt ad nostram l. reuertamur. De alijs autem legatis pijs, & de non pijs consistentibus in quantitate deducetur pro rata excessus quinti legatorum, l. si certarum, §. si. & l. seq. ff. de test. milit. tenet Iaf. in l. si quis testamento, §. 1. nu. 2. ff. de leg. 1. Salyc. in authen. similiter, nu. 6. C. ad l. Falcid. & Greg. Lop. in l. 1. gl. 1. tit. 11. part. 6. licet Paulus d. §. 1. nu. 5. & Cifuen. in d. l. 30. Tauri, nu. 3. teneant contrarium, de quo est etiam videndus Tiraqu. de priuileg. causa pia, priuileg. 72. Si vero legata consistunt in speciebus & in genere, tunc est casus dubius, longam exigit disputationem, & ideo de eo videndus est Iaf. vbi sup. nu. 7. & 8. & Greg. Lop. vbi supra, & idem Greg. in l. 25. in gl. obligados, ad fi. tit. 13. part. 5. & Ant. Gomez. 1. Tom. c. in de leg. num. 34. vbi latissime hoc discutunt & declarant post Bart. in l. si quis seruum, §. si. ff. de leg. 2.

98 Nam jus accrescendi prouenit ex dispositione tacita testatoris, iuncto tamen legis ministerio, l. si Titio & Mauro, §. Juliano, ibi, Quasi substitutus, infra de leg. 2. iuncta l. si in testamento, ff. de vulg. & pupill. & hanc opinionem tenet expresse gl. magna, prope medium, in d. §. Iulianus, scilicet, quod jus accrescendi prouenit ex tacita testatoris voluntate, quae gl. est communiter approbata, Bald. autem in d. l. vnic. quest. 9. nu. 23. C. quando non per. part. determinat, quod quando sumus in casu, in quo institutio trahitur ad vniuersum ex legis dispositione, vt quando testator instituit heredem in re certa, quo casu juris fictione, nullo alio coherede dato, institutio trahitur ad vniuersum, vt in l. 1. §. si ex fundo, de heredit. instit. quod vitatur institutio heredis propter quandam perplexitatem: Si vero sumus in casu, in quo institutio trahitur ad vniuersum ex juris necessitate, vt si quis sit institutus in tertia, vel quarta parte hereditatis, & hoc casu institutio consequetur totam hereditatem, vitata prohibitione, haec sententia Bald. neque difficultatem absoluit, neque viliu saporem habet, quare solet communiter reprobari, & ita reprobat eam Crotus in rep. l. re consunt. d. 1. nu. 57. ff. de legat. 3.

99 Ang. vero t. de Perusio fuit in alia singulari opinione, qui in l. si ego, col. 2. vers. tu conclude. ff. de in iust. ruyt. & c. vult pro intelligentia huius difficultatis, quod si causa testari sit hoc casu potentior, quam causa institui, prohibito non tenet: contra tamen si causa institui potentior sit, haec autem potentia vnus causae ad alteram sumitur, secundum illum ex quantitate portionum, vt si institutio sit vniuersalis, exceptio vero sit particularis, prohibito non tenet: secus exiistat ille dicendum, si institutio particularis, exceptio vero vniuersalis sit, quod si aequales sint, ex ipsius sententia causa testari tanquam nobilior trahet ad se causam institui hoc casu, & institutus totum consequetur: quod etiam iuari posset ex regula vulgata text. in l. si pars, ff. de inoff. testam. Verum neque haec Angel. sententia firma esse videtur.

100 Quare t. Salyc. in l. quoties, nu. 14. C. de hereditibus instituend. dicebat, quod prohibitio non teneat, sed tamen quod heres totum consequatur, residuum illud, quod sibi iure accrescendi obuenit, tenetur iure fideicommissi restituere venientibus ab intestato, allegat ipse text. in argumentum in leg. peto, in principio, ff. de legat. secundo, sed neque haec opinio mihi placet.

101 Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

102 Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

103 Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

104 Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

105 Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

106 Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

107 Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

108 Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

109 Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

Solet tamen circa intellectum huius text. in l. hac lege, nemo potest, apud iuris vtriusque exercitissimos interpretibus dubitari: Vtrum testator in suo testamento possit ius accrescendi prohibere, hoc est, in effectu querere, vtrum text. in l. Ius nostrum, ff. de regul. iuris, possit testator facere, ne locum habeat in suo testamento? Quem articulum ipse latissime examinaui in mea repetitio l. vnic. C. quando non peten. part. Sed quia hic est etiam locus ordinarius ipsius, hic iterum eum examinaui, & quae hic omissa fuerint, ibid. copiose poterunt videri examinata, & e conuerso, non enim ad literam transcribo, quae ibi dixi, sed alio modo hic examino.

Et primo t. videtur, quod testator possit prohibere: Nam jus accrescendi prouenit ex dispositione tacita testatoris, iuncto tamen legis ministerio, l. si Titio & Mauro, §. Juliano, ibi, Quasi substitutus, infra de leg. 2. iuncta l. si in testamento, ff. de vulg. & pupill. & hanc opinionem tenet expresse gl. magna, prope medium, in d. §. Iulianus, scilicet, quod jus accrescendi prouenit ex tacita testatoris voluntate, quae gl. est communiter approbata, Bald. autem in d. l. vnic. quest. 9. nu. 23. C. quando non per. part. determinat, quod quando sumus in casu, in quo institutio trahitur ad vniuersum ex legis dispositione, vt quando testator instituit heredem in re certa, quo casu juris fictione, nullo alio coherede dato, institutio trahitur ad vniuersum, vt in l. 1. §. si ex fundo, de heredit. instit. quod vitatur institutio heredis propter quandam perplexitatem: Si vero sumus in casu, in quo institutio trahitur ad vniuersum ex juris necessitate, vt si quis sit institutus in tertia, vel quarta parte hereditatis, & hoc casu institutio consequetur totam hereditatem, vitata prohibitione, haec sententia Bald. neque difficultatem absoluit, neque viliu saporem habet, quare solet communiter reprobari, & ita reprobat eam Crotus in rep. l. re consunt. d. 1. nu. 57. ff. de legat. 3.

Ang. vero t. de Perusio fuit in alia singulari opinione, qui in l. si ego, col. 2. vers. tu conclude. ff. de in iust. ruyt. & c. vult pro intelligentia huius difficultatis, quod si causa testari sit hoc casu potentior, quam causa institui, prohibito non tenet: contra tamen si causa institui potentior sit, haec autem potentia vnus causae ad alteram sumitur, secundum illum ex quantitate portionum, vt si institutio sit vniuersalis, exceptio vero sit particularis, prohibito non tenet: secus exiistat ille dicendum, si institutio particularis, exceptio vero vniuersalis sit, quod si aequales sint, ex ipsius sententia causa testari tanquam nobilior trahet ad se causam institui hoc casu, & institutus totum consequetur: quod etiam iuari posset ex regula vulgata text. in l. si pars, ff. de inoff. testam. Verum neque haec Angel. sententia firma esse videtur.

Quare t. Salyc. in l. quoties, nu. 14. C. de hereditibus instituend. dicebat, quod prohibitio non teneat, sed tamen quod heres totum consequatur, residuum illud, quod sibi iure accrescendi obuenit, tenetur iure fideicommissi restituere venientibus ab intestato, allegat ipse text. in argumentum in leg. peto, in principio, ff. de legat. secundo, sed neque haec opinio mihi placet.

Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

Bart. autem t. in l. quoties, §. si duo, col. 2. vers. ex quo dico, ff. de heredit. instit. tenet, posse a testatore induci in testamento prohibitionem juris accrescendi, & quod heres scriptus nihil hoc casu consequatur ex hereditate, imo res reducatur ad causam intestati, & prohibitio censetur facta favore venientium ab intestato: idem tenet idem Bart. in l. si ego, nu. 2. ff. de in iust. ruyt. idem Bart. in l. si quis priore, nu. 3. ff. ad Trebell. & in conf. 156. incip. Titus fecit testam. nu. 2. Panl. de Caltr. in l. si posthumus a primo, in princ. nu. 2. ff. de liber. & posthumus,

tandem hanc sententiam Bart. communem esse testatur Philippus Cornueus in l. quoties, C. de her. instit. magis communem esse testatur Iaf. conf. 8. num. 2. vol. 1. & Curt. Junior. conf. 12. part. 1. num. 9. & Aymon Crauetta de antiquitat. tempor. 4. parte princ. in principio, num. 134. qui num. 133. eam sequitur, dicens, sibi videri rem claram, & numeris praecedentibus aliquos casus distinguat.

Contrariam t. tamen opin. imo quod prohibitio non teneat, sed heres habeat vniuersam hereditatem non obstante dicta prohibitione, videtur primum probare text. in l. si quis ita heres institutus fuerit ex certo fundo, ff. de hered. instit. vbi testator prohibet habere heredem certam partem hereditatis, quam tamē lex ipsa deserit ipsi heredi scripto contra voluntatem testantis, quare Dynus ibi per illum text. tenet, non posse prohiberi per testatorem jus accrescendi: quam opinionem sibi magis placere asserit Ioan. de Imol. in l. 1. §. si ex fundo, n. 69. ff. de hereditibus instituend. hanc esse magis communem opinionem testatur Alex. in leg. si quis priore, nu. 6. ff. ad Trebell. hanc esse communem n. 1. mat. Ripa in l. re consunt. nu. 134. ff. de legat. 3. & ibi hanc magis communem testatur Crotus, nu. 61. hanc etiam tenent Ioannes Faber in §. hereditas, nu. 4. Instit. de hered. instit. vbi Angel. de Aretin. nu. 5. inquit, quod haec est veritas in hoc puncto: hanc asserit communem Gualdens. de arte testand. tit. 6. cautela 15. num. 4. communem quoque esse proficitur Decius in Rubrica, Cod. quando non per. part. 2. lectura num. 21. hanc esse communem opinionem asserit Ripa in l. prima, num. 81. ff. de vul